XV. évfolyam. Csáktornya, 1898. február 13-án 7. szám.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése, Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilttterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak: Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben, Schalek H., Dukes M., Oppelik A. l Daube G. L. és társánál és Hernd: Brünben: Stern M.

Nyilttér petitsorra 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Nyilt levél a „Muraköz" szerkesztőjéhez.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Felkérem, hogy a magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanitók és növendékek 1896/7. tanévi, most már tizenkettedik megjutalmazásról szóló elszámolásomat becses lapjában közzétenni sziveskedjék.

Ezen tizenkettedik megjutalmazásra a következő társadalmi uton begyült összegek állottak rendelkezésemre:

1. Zalavármegye törvényhatóságának adománya	300 frt.
2. Zalavármegye nemesi pénztára választmányának	120 frt.
3. Terbócz István ur adománya	10 frt.
4. Tóth István ur adománya	5 frt.
5. Rithmüller Ármin ur adománya	2·50
6. Kozma Márton ur adománya	6 frt.
Összesen	443.50

Az I. alatti 300 frtból megjutalmaztattak:

Bráuner Lajos hodosáni igazg. tanító	30 frt.
Márkus Sándor molnárii állami iskolai igazgató tanító	30 frt.
Haraszti István rácz-kanizsai áll. iskolai tanító	30 frt.
Fekete Géza mura-sz.-kereszti áll. isk. tanító	30 frt.
Prokesch M. Aurelia légrádi r. k. tanitónő	30 frt.
Honfi Lőrincz zrinyifalvai állami iskolai tanító	30 frt.
A felső muraközi hegyvidéki összes állami iskolák növendékeinek zárvizsgálati jutalma (Stridó, Rácz-Kanizsa, II. Hegykerület, IV. Hegykerület, Királylak)	65 frt.
Dráva-Vásárhelyi közs. isk növendékei	10 frt.
Molnárii áll. iskola növendékei .	8 frt.
Csáktornyai képezdei gyakorló iskola növendékei	10 frt.
Mura-Sz.-Kereszti áll. isk. növendékei	7 frt.
Légrádi r. k. iskolák növendékei ünnepélyek alkalmával . . .	15 frt.
Mura-Szerdahelyi áll. isk. növendékei	5 frt.
Összesen	300 frt.

A 2 alatti 120 frtból megjutalmaztattak:

Rántes Menyhért királylaki áll. isk. tanító	30 frt.
Czinzek István IV. hegykerületi áll. isk. tanító	30 frt.
Némethy Jánosné turnischai r. k. tanitónő	30 frt.
Gróf Gizella perlaki óvónő . . .	30 frt.
Összesen	120 frt.

A 3, 4, 5, 6 alatti 23 frt 50 kr. jutalmat ugyancsak a muraközi hegyvidéki állami iskolák növendékei kapták zárvizsgájuk alkalmából . . . . . 23 f 50 k.

Az 1. alatti	300 frt.
A 2. alatti	120 frt.
A 3. alatti	23 frt 50 kr.
Összesen	443 frt 50 kr.

Vagyis ezen tizenkettedik megjutalmazás alkalmából kiosztatott összesen négyszáznegyvenhárom forint és ötven krajczár.

Végül megemlitem, hogy a »Muraköz« 1886. évi 43. — 1888. évi 8. — 1889. évi 7. — 1890. évi 4. és 5. — 1891. évi 7. és 8. — 1892. évi 7. — 1893. évi 40. — 1895. évi 4. — 1896. évi 7. — 1897. évi 6. és 1898. évi jelen elszámolásomat magában foglaló számának tanusága szerint, tehát összesen tizenkét alkalomból, társadalmi uton egybegyült adományokból hatezer nyolczszáz hatvanhárom forint és husz krajczár osztatott ki.

A tizenkettedik megutalmazásra vonatkozó okmányokat becsatolva, vagyok

Zala-Egerszegen, 1898. február 7.

Hazafiui üdvözlettel

Dr. Ruzsicska Kálmán,
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Gazdasági közlemények.

I.

Termeljünk több mákot.

A statisztikai évkönyveket és füzeteket lapozgatva meglepetve olvassuk, hogy Magyarország évi 30000 métermázsa mákszükségletét annyira nemképes fedezni, hogy mintegy 20—22 ezer métermázsa mákot külföldről kénytelen importálni vagyis behozni, a mely körülmény a mi élelmességünknek nem válik éppen javára. A mult évben is 21112 métermázsa mákot kellett behozni, hogy a mákos csikból és mákos kalácsból minden magyarnak kijusson a maga porcziója 410000 forint értékben. Nem nagy pénz ez ugyan egy országnak, de mégis elegendő arra, hogy bennünket, a kik nemzetgazdasággal is foglalkozunk, s a kik jól tudjuk, hogy nem egyedül a mákért adunk a külföldnek százezreket, gondolkodóba ne ejtsen, mert elvégre is a százezrekből lesznek a milliók.

Egyedül Torontál megyében számot tevő a mák termelés a hol a mult évben 3291 mm. termesztetett, holott az egész országban összesen csak 6750 mm. Tétettek ugyan a mák termesztésével egyebütt is kisérleteket, azonban nem a kellő eredménynyel, a mely körülménynek oka abban rejlik egyrészt, hogy a talaj nem készittetik részére kellőleg elő, nincs elegendő trágya erőben, másrészt pedig, hogy a vetésre használt mag nem jó, nem megfelelő.

Mák többféle van ugyan, de legkeresettebbs ezért nagyban való termelésre leginkább a zárt toku kék szinü mák ajánlható, melynek virágja sötét piros szinü. Legjobban diszlik széltől védett pohagyó, mély rétegü vályogtalajon, a fejlődésére a kövér termékeny talajt okvetlenül megkivánja. Erőteljes homokos talajon is szépen nő, de a kötött talajt nem szereti. Legjobb volna kapás növény után vetni, miután azonban maga is kapás többnyire nem jut neki ilyen helyzet s azért lóhere, luczerna vagy gabna után vetik, de nagyon kedveli a friss törést is. A mély müvelést nagyon meghálálja, tultrágyázni pedig nem is lehet, az emberi ürüléket is jól elbirja; a szuperfoszfátot, esetleg a chilisalétromot nagyon meghálálja.

Vetni márczius hóban, de legkésőbben április elején kell, akár vékony hórétegre is. Többnyire szórva vetik, de a soros vetést 30—45 cm. sortávolságra inkább lehet ajánlani. A szórt vetést könnyü hengerrel kell megjáratni. Szórva 2—4, sorba 1·5—3 kgm. magot kell vetni, melyet vetés idejéig legczélszerübben a tokokban tartunk el. Nehogy a vetés tul sürü legyen, a magot 3—4-szer annyi homokkal keverten kell elvetni.

Mihelyt a mákot a gyomtól meg lehet különböztetni, azonnal gyomlálni, illetve kapálni kell, a mit néhány hét mulva ismétlünk. E kétszeri kapálás alkalmával oly módon ritkitjuk meg a vetést, hogy a növények egymástól 15—20 cm-nyire álljanak. Ha ritkább a vetés, a szára elágazik s igy nagyon sok kárt tesz benne, rovar ellensége azonban csak egy van, az ormányos bogár, mely azonban csak ritkábban szokott fellépni.

A mák augusztus hóban érik, a mit a fejek megfásodásából s a magvak kéküléséből fellehet ismerni. A zárt toku mák fejeit egyszerüen le kell tördelni, s ott kiteregetve teljes kiszáradását bevárni. A kiszáradt fejeket cséppel, vagy még inkább tengeri morzsolóval kell széjjel törni, vagy pedig gyermekekkel kell a tokokat felmetszetni s kirázatni, a mely mód ugyan a leglassubb, de legkevesebb mák megy veszendőbe.

A termés kat. holdanként 7—12 hl. között váltakozik hl-ént 56—62 k. sullyal.

A kék máknak ára 16—70 frt között váltakozik. Szalmája csak tüzelésre jó.

II.

A szőlő peronoszpora betegsége.

Innen onnan két évtized telt már el azóta, hogy az a veszedelmes szőlőbetegség, mely peronospora viticola, vagy jó magyarsággal szőlőrogya név alatt rettegteti szőlőgazdáinkat, az amerikai szőlővel hozzánk

behurczoltatott. Ez idő alatt hazánk legjelesebb bortermő vidékei lettek e betegség áldozatává, elannyira, hogy szőlősgazdáink közül azok, kik még egy évtizeddel ezelőtt a legnagyobb jólétnek örvendtek, ma ugyszólván a tönk szélén állanak. S hogy ez az állapot bekövetkezett, hogy továbbá manapság is e betegség még sok gazdát sujt, annak okát abban találhatjuk, hogy a gazdák nem ismerik fel e betegséget, ennek következményekép igen természetesen az ellene való védekezési módokkal sem élhetnek. Pedig a baj felismerése igen egyszerü. Nem kell egyebet tenni, mint a gyanus szőlőből néhány levéllel együtt levágott vesszőt egy vizzel telt edénybe mártani, majd pedig üvegpohár alá tenni s egy álló napig azalatt hagyni. A pohár alatt a levegő páradus lévén, a gombák fejlődésére igen kedvező, s amennyiben a szőlő tényleg peronoszporás lenne, a levél alsó lapján megjelennek a peronoszporát jellemző fehér foltok.

Egyébként a peronoszpora főkép juliusszeptember hónapokban szokott fellépni, s csak kivételesen ott, hol az időjárás enyhe, juniusban esetleg már májusban. A peronoszpora legelébb is a szőlőlevél alsó lapján jelentkezik fehér penészfoltok alakjában; e foltok mindinkább nagyobbodnak, mig végre egészen összefolynak s a levélnek oly kifejezést kölcsönöznek, mintha czukorral hintették volna be; rövid idő mulva a fehér folt megsárgul, majd barnul, végre elszáradva lehull. Mind e jelenséget egy gomba idézi elő, mely a levél szövete, a levél sejtjei között terül el vékony fonal alakjában. Igen természetes, hogy a levél elszáradása a szőlőtőke elgyengülését vonja maga után, mert a levél kepezi a szőlőnek azon szervét, melylyel táplálékát nyeri; s ha nincs meg a táptálkozó szerv, akkor kénytelen a leveleitől már megfosztott szőlőtő a tőke tartalék-tápanyagát felhasználni s ez idézi elő a tőke elgyengülését. A levelekről a peronoszpora átmegy a fiatal hajtásokra is, sőt megtámadja a szőlő rügyeit és virágát is. E veszélyek elkerülhetők, ha a védekezési eljárások ideje korán megtétetnek. Áll pedig a védekezés rézgálicz oldattal való permetezésben.

E permetezésnek czélja az, hogy a szőlő levelét a peronoszpora gombáival szemben ellenállóvá tegye. Téves tehát az a hiedelem, hogy a rézgálicz a peronoszporának, illetve a peronoszpora gombái által meglepett szőlőnek orvossága. A ki csak akkor permetez, midőn a peronoszpora szőlőjét egészen ellepte, az körülbelül hiábavaló munkát végez. A permetezést akkor kell még eszközöltetni, mikor a levél egészséges, mikor a gomba még el nem lepte a levél alsó lapját. Igaz ugyan, hogy a gomba fejlődésének első stádiumában bajos megállapitani azt, hogy vajjon van-e peronoszpora, vagy nincs? Leghelyesebb tehát a permetezés tekintetében ahhoz tartani magunkat hogy mint a venyige körülbelül 15—20 cm. hosszu, megadjuk az első permetezést; ezt követi 3 hét mulva, tehát ugy junius vége — julius eleje körül a második s végül esetleg augusztus hó második felében a harmadik.

Legjobb permetező anyag a rézgálicz vagy kékgálicz; de a tiszta rézgáliczot nem igen használják, mert ha keveset vesznek belőle, akkor hatása nem nagy, ha pedig többet, akkor megperzseli a levelet. Legjobb tehát a rézgáliczhoz ugyanannyi égetett meszet venni s viz hozzákeverésével oldatot készíteni, Az oldat 3—4%-os vagyis 100 liter vizre 3—4 kg. rézgáliczot, illetve égetett meszet kell számitani. Legjobb, ha a rézgáliczot directe valamely vegyészeti gyárból szerezzük be, amennyiben a legtöbb e nemü gyár foglalkozik ma már a rézgálicz mesterséges előállításával.

A magyar gazdaközönség ez ideig szükségletét többnyire külföldről szerezte be jó drága pénzért; ma e tekintetben is könnyitve van helyzetén, a mennyiben a budapesti »Hungária« kénsav, műtrágya és vegyi ipar részvénytársaság a rézgálicznak mesterséges gyártását szintén bevette üzemébe, s a legjobb minőségben jóval olcsóbb áron hozza forgalomba, mint a külföldi gyárosok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Rosenfeld Márton cs. és kir. 60 gy. ezredbeli őrmestert a letenyei kir. járásbirósághoz irnokká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. távirda-igazgatóság Heinrich Oszkár barcsi posta- és távirda segédtisztet hasonló minőségben a helybeli kir. posta- és távirda-hivatalhoz áthelyezte.

— **Házasság.** Mauthner József molnárii kereskedő örök hűséget esküdött f. hó 6-án Slezinger Gizella kisasszonynak, Slezinger Mór helybeli korcsmáros leányának.

— **Pályázat.** A hodosáni m. kir. postamesteri állás lemondás következtében megüresedvén, a hivatalos lap szerint az állásra pályázat kiiratott. Határidő két hét.

— **Halálozás.** Sárdi János perlaszi kir. járásbiró e hó 4-én, életének 51-ik évében Perlaszon elhunyt. A megboldogult több éven át működött Csáktornyán mint kir. aljárásbiró s általánosan kedvelt és tisztelt tagja volt a társadalomnak. Özvegye, 3 árvája és videkünkön is sok barátja és ismerőse siratja. Áldott legyen emléke!

— **Áthelyezés.** Ő felsége a király ifj. Matuska Péter perlaki kir. járásbirósági albirót hasonló minőségben a csaczai kir. járásbirósághoz helyezte át.

— **Jegyzőválasztás.** Hegedüs János helybeli volt városi irnokot Német-Ujvárott segédjegyzőnek választották meg egyhangulag.

— **Esküvő.** Ruzsics Lajos budapesti gépész oltárhoz vezette f. hó 7-én délután Megla István helybeli vendéglős leányát, Anna kisasszonyt.

— **Elitélt lelkész.** Jurák Zvonimir viziszent-györgyi pap az 1896-iki általános képviselő-választás mozgalmaiban kijejtett törvényellenes izgatásáért tudvalevőleg bíróság elé állittatott, de az összel a nagy-kanizsai kir. törvényszék által fölmentetett. A vádat képviselő kir. ügyész fölebbezésére a pör a kir. tábla elé került, hol azonban, mint értesülünk, Jurákot 2 havi fogságra és 200 frt pénzbüntetésre itélték.

— **Eljegyzés.** Stein Etelka kisasszonyt, Balog Mór helybeli izr. kántor sógornőjét eljegyezte Papir Ármin izr. kántor Békés-Gyuláról.

— **Tánczmulatság.** A helybeli iparosifjak f. hó 5-én jól sikerült tánczmulatságot rendeztek Antonovics József vendéglőjében. A mulatság csak hajnalban ért véget.

— **Esküvő.** Dr. Szemeyer Willibáld budapesti gyakorló orvos mult héten oltárhoz vezette néhai Séra István volt csáktornyai kir. járásbiró leányát, Irén kisasszonyt.

— **Az alsó-domborui Olvasókör** saját termében f. évi február 5-én lefolyt hangversenynyel, szavazattal és felolvasással kapcsolatos zártkörü tánczestély fényes sikert ért. A mennyiben a szereplő tagokat, névszerint: Lábos Mariska, Szlamek Ida, Korber Gizella, Biró Mariska és Farkas Anna urhölgyeket, ugyszintén Gránicz Károly urat, a szép számmal megjelent vendégkoszoru, darabjaiknak kiváló preczizitással való előadásuk miatt lelkes tapsviharral, a rendezőség pedig az urhölgyeket szép virágcsokrokkal lepte meg. A hangverseny végeztével az egybegyült fiatalság hegedűszó mellett kivilágos kivirradtig járta a tánczot. A műsor a következő volt: 1.) Husarenritt, Spindlertől. Valse Brillante, J. Schullhofftól. Zongorán négy kézre előadták Korber Gizi és Farkas Anna. 2.) Egy sziv története. Monolog Bartóky Mariskától, előadta Biró Mariska. 3.) Magyar ensemble zongorán, hegedű kisérettel előadta Lábos Mariska. 4.) Hulló csillagok, Ivanovicstól és Loin du Bal, zeneköltemény Ernest Gilletől zongorán, hegedű kisérettel előadta Szlamek Ida. 5.) A nők emantipatiója. Felolvasta Gránicz Károly. 6.) Entrainante. Valse de concert, J. Aschertől, zongorán előadta Farkas Anna.

— **Eljegyzés.** Harmat Nándor dráskoveczi jegyző tegnap jegyezte el A.-Domborun Szlámek József kántortanitó kedves leányát Ida kisasszonyt.

— **A helybeli kir. posta- és táviró-hivatal** forgalmi kimutatása az 1897-ik évről. Érkezett: közönséges és hivatalos levél 154.030, levelezőlap 74.825, nyomtatvány 29.200, áruminta 4.380 (ezek között ajánlott volt 16.425), csomag 20.805, 81.395 kg. sulyban; pénzeslevél 1.825, 1,739.225 frt összeggel: utalvány 16.430 drb 675.225 frt értékben; távirat 11.467 drb. Postatakarékpénztári kifizetés eszközöltetett 160 esetben 4578 frt összeggel, cheque számla utalványok 81 esetben 23.804 frt összeggel. Feladatott: Csomag 6200,32.100 kg. sulyban; pénzeslevél 2.664, 2,896.964 frt összeggel; utalvány 20.449 drb, 659.104 frt értékben; távirat 10.686 drb. A postatakarékp. befizettetett 447 esetben 8.876 frt összeggel; cheque számlák javára 4504 esetben 582.892 frt összeggel; jövedéki (tárczaszerü) bevétel 23.082 frt. A személyzet Tóth Lajos főnök vezetése alatt 1 tiszt, 3 segédtiszt, 1 kezelőnő, 1 gy. jelölt, 2 altiszt, 8 szolga s 1 segédszolgából áll.

— **Az alsó-lendvai-mura-szombati** vasut ügyében olvassuk a »M.-Szombat és Vidéké«-ben: Gróf Széchenyi Tivadar orsz. képviselőnk Önagyméltósága levelében értesitette Pollák Pongráczot a járás főszolgabiráját, hogy vasutunk ügyében a déli vasuttársasággal már érintkezésbe lépett, mi kedvező eredménynyel is fog végződni, csak Zalavármegyében van némi akadály, mit azonban nem nevez meg, mert erősen hiszi, hogy gróf Szapáry László Önagyméltósága az akadályt mielőbb helyre fogják ütni. Hogy Zalavármegyét mi akadályozza ezen vasuti terv keresztülvitelében, igazi rejtély előttünk, mert Zala-Egerszegnek, ép ugy mint Szombathelynek érdekében fekszik, hogy mint központ a legtávolabbi vidéket is magához vonja. A mint Szombathely mindent elkövet, hogy a tótságot egy vasuttal magához csatolja, ép ugy fekszik Zala-Egerszegnek érdekében, hogy az ő vendvidékét is a központtal összekapcsolja, hogy végre-valahára ezen mindent nélkülözött vidék is a világforgalomba belevonassék, hiszen ezen vasuti vonallal Alsó-Lendva-Mura-Szombat-Regede, Zalavármegye direkt összeköttetést kap Gráczczal, s hogy ezen vasut kiépitése inkább Zalavármegye érdeke, mi sem bizonyitja jobban, mert Zalavármegyének nem be, hanem kivitele van, s ha ezen vasut létesül, terményeit sokkal

olcsóbban fogja szállitani, és rövidebb uton fogja értékesithetni és eladni tudni. — Reméljük, hogy Zalavármegye vasutunk felett saját érdekében mielőbb s kedvezően fog dönteni.

— **A csáktornyai városbiró** cz. alatt a Zala cz. lap mult számában egy közlemény jelent meg, melyre szokatlan hangjánál fogva reflektálnunk kell. Támadás foglaltatik abban a legkiméletlenebb hangon a csáktornyai városbiró ellen, kanizsai kiskereskedő-féle egyének bemondása alapján, abból kifolyólag, hogy négy kanizsai pántlikárusnak a mult vásáron más helyet jelölt ki, mint a hol vásárlóikat éktelen kiabálásukkal eddig fogdosni szokták. Csodálkozunk laptársunkon, hogy magát fölültetni engedte mert meg vagyunk győződve, ha más oldalról is informáltatja vala magát, szóra se tartja érdemesnek a dolgot. Mert a városbiró eljárása a helyi viszonyokból kifolyó és azoknak tetjesen megfelelő s e szerint jogos is volt. A torlódást meg kellett a piaczon szüntetni, kitelepitettek tehát onnan e miatt néhány sátrast s igy az utba eső kanizsaiakat is egy másik igen alkalmas helyre, a Zrinyi-térre, mely intézkedés ellen legkisebb kifogásuk se lehetett volna, ha eddigi helyükhöz oly görcsösen nem ragaszkodnak vala. A tér eddigi helyüktől 30 lépésre sincs, legélénkebb közlekedési vonala a városnak, a hol ép oly sokaság mozog mindenkor, akár a főpiaczon s igy nincs a pántlikaárusoknak igazuk, hogy embert se láttak e tájon és hogy e miatt mit sem adhattak el. Látszik mindezekből, hogy sérelem rajtuk nem esett s igy teljesen indokolatlan az a gunyos kommentár is, melylyel t. laptársunk az egész dolgot kiséri. S nem csak indokolatlan, de méltánytalan is, mert szemére lobbantani egy közhivatalnoknak az ő törvénymegengedte mellékfoglalkozását; a csáktornyai városbirónak pl. azt, hogy kötélverő; őt ezért nevetségesssé tenni, hogy ő ehhez a mesterséghez érthet, de a városbirói tisztnek betöltésére képessége nincsen: oly méltánytalan eljárás, mely egy idegen lap részéről teljes mértékben elitélni való. Vajjon tett-e ezzel szolgálatot a hir megirója a közügynek, hogy jogtalanul pattogó négy pántlikaárus duzzogása miatt pellengérre állit egy kétségtelenül derék, tisztességes, kötelességét mindenkor lelkiismeretesen teljesitő közhivatalnokot, kit a közbizalom emelt erre a szép polczra. Kereken mondjuk, hogy nem, sőt ellenkezőleg csak ártott annak a négy szatócsnak, mert a városbirónak innen Csáktornyáról bizonyára fognak hivatalos elégtételt szerezni meghurczoltatásáért s azért, hogy a világ megvetésének akarták odadobni igazságtalanul azért, mert hivatalos kötelességének a teljesitésében eljárt. S azért megnyugtathatjuk a közlemény iróját, hogy támadása a városbiró reputaczijának mitsem ártott, mert eljárása teljesen korrekt volt s ép azért helyesli is azt nálunk mindenki S ez sarkallni és bátoritani fogja őt a jövőben is, hogy a megkezdett uton tovahaladva rendet teremtsen más helyeken is, a hol szükségesnek látja!

— **Halálozás.** Id. Stefán Ferenczné urnő végelgyengülés következtében a mult héten, életének 72. évében, Nagy-Kanizsán elhunyt. Az elhaltat, kiben özv. Stefán Ferenczné urnő anyósát vesztette el, kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Az ujonczozás vármegyénkben.** Az idei ujonczozás a csáktornyai járásban április 13, 14, 15 és 16-án lesz. Polgári elnök Tuboly Gyula dr. vármegyei bizottsági tag. Polgári orvos Krasovecz Ignácz dr. vármegyei tb. főorvos. — A perlaki járásban április 18, 19, 20 és 21-én. Polgári elnök Hauser János dr. vármegyei bizottsági tag Polgári orvos Böhm Szidney dr. járási orvos. — Az alsó-lendvai járásban márczius 1, 2, 3, 4, és 5-én. Polgári elnök Hajós Mihály vármegyei bizottsági tag. Polgári orvos Király Mór dr. járásorvos. — A letenyei járásban április 18, 19, 20 és 21-én. Polgári elnök Tuboly Gyula dr. vármegyei bizottsági tag. Polgári orvos Hajós Sándor dr. járásorvos. A felhivott állitásköteleseknek a száma az egész vármegyében az első korosztályból 4041, a másodikból 2309, a harmadik korosztályból 1940, vagyis összesen 8290.

— **Az Alsó-Lendvai Takarékpénztár** m. évi (XXV.) üzletévének kimutatása szerint a veszteség- és nyereség-számla egyenlege 73.754 frt 92 kr., a mérlegszámlaé pedig 893.245 frt 54 kr. Nyereség 14.230 frt 61 kr., melyből részvényenként 25 frtot fizet. Részvény tartalék sat. alaptőke 102.700 frtot tesz ki. A betétek összege 596.441 frt 74 kr. A takarékpénztár élén Fuss Nándor vezérigazgató, Matyasovszky Vincze pénztárnok és Csukics főkönyvelő állanak. Közgyülését márcz. 15-én d. e. tartja.

— **A mura-királyi önk. tüzoltó-egylet** 1898. évi febuár hó 4-én tartott tánczmulatsága várakozáson felül sikerült. A vidék oly nagy számban jelent meg, hogy még kétszer akkora helyiség is elkelt volna. A jókedv általános voll, melynek csak a reggel vetett végel. Ez alkalommal a következők voltak szivesek felülfizetni: Dobrin Ignácz 1 frt, Németh György, Brauner Alajos, Neusidler Jenő, Murk István, Barokkó Miklós, Molnár György, Fábián N., Fischl Sándor, Korpics János 50—50 kr., Novák Ferencz 10 kr., Peczek György 1 frt 50 kr. Ezen nemes szivü adakozóknak a rendezőség hálás köszönetet mond.

— **Csirkefogók.** Dobovics Jakab és Mun gyár Antal bányavári lakosok sürün gyakorolták magukat a környék baromfiainak megdézsmálásában. A fölmerült gyanu alapján, alapos vizsgálat után végre sikerült őket a m.-szerdahelyi csendőrségnek kézrekeritenie, mely a csáktornyai kir. járásbirósághoz be is szállitotta a notórius tolvajokat.

— **Halálozás.** Vugrin János kotori plébános e hó 2-án d. u. 4 és fél órakor hosszas betegeskedés után elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **A dunántuli közmivelődési egyesület** január 28-án Szell Kálmán elnök elnöklete alatt az egyesület helyiségében Budapesten választmányi gyülést tartott. Porzsolt fötitkár jelentése szerint az 1897. évben a törzsvagyonra 2.462 frt 56 kr. befizetés történt, egyéb jövödelmek, tagsági dijak 3.029 frt 48 krra rugtak, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1.000 frt könyvtársegélyben részesitette az egyesületet; ezekhez adva az 1896. évi 12.095 frtos pénzkészletet, az összes bevétel 18.587 frt 4 krra emelkedett. Kiadás volt: Vándorkönyvtárakra 2.243 frt 81 kr., a szaári ovodára 250 frt, a perlaki, tárnoki, tarjáni, városlődi, szaári ovodák segélyezésére 2.081 frt 81 kr., fényes-kuti nyári menedékházra 85 frt, a magyar nyelv tanitásában kitünt szegényebb lelkészek és tanitók segélyezésére 600 frt, névmagyarositásra 20 frt, egyleti rendes kiadásokra 1.442 frt 46 kr., taggyüjtésre 181 frt 26 kr., kamattalan kölcsön a muzeum és könyvtár bizottságnak 1.399 frt 36 kr. Az igazgatóság a számadást jóváhagyta, s folytatólag folyó ügyekat tárgyalt.

— **Közgyülés.** A csáktornyai izraelita nőegylet ma d. u. 2 órakor az izr. hitközség helyiségében évi rendes közgyülést tart. Tárgysorozat: 1. elnökség jelentése; 2. a felmentvény megadása; 3. netáni inditványok. — Az elnökség.

— **Tüzvész.** F. hó 11-én délelőtt 11 órakor Nagyfalu községben egy szénapajta gyuladt ki mely porrá égett. A kárt 300 frtra becsülik. Keletkezésének oka ismeretlen.

A Zoltán-féle csukamájolaj kedvező hatásáról az orvosi kar igen elismerőleg nyilatkozik, mert tudva levő dolog, hogy e készitmény teszi lehetővé es áldásos gyógyszer használatba vételét, s különösen szükséges, hogy meghonosodjék nálunk is az az angol divat, hogy a gyermekeink 2—3 éves korukban csukamájolajat igyanak s ezzel a sok scrophuloticus bántalom kifejlődése meggátolható. A gyermekeket erőteljesé csak e szer neveli.

Kályha nélküli fütés. Gyakran beáll annak szüksége, hogy hideg szobát vagy más fütetlen helyiséget rövid időre. felmelegiteni óhajtanánk. Ennek elérésére egy rendkivül jutányos eljárást, mely különösen garzonoknak pl. levélirásra, öltözés- vagy vetkezésre, vagy olyanoknak, (pl. betegeknek) kik éjjel rövid időre az ágyat elhagyni kénytelenek, — 30 krajczár beküldésére (levélbélyegben) közöl Lechenmayer J. C. Temesvár, Stefániautcza 16 (saját ház).

Ezernyolczszáz negyvennyolcz, a magyar szabadságharcz képes története. Egykoru képek, kitünő kézirások, nevezetes okmányok, kiáltványok, falragaszok, egyéb jellemző nyomtatások, az összes érdekes ereklyék teljes gyüjteménye. Az ezeregyszáz képpel illusztrált mü szövegét az ország legkiválóbb irói, költői, történettudósai irták. — Az egész a maga nemében nagyszerü munka harminez füzetben jelenik meg. Egy-egy füzet ára 30 kr. — Részletes prospectust, ugyszintén mutatványfüzetet megtekintésre szivesen küld és megrendeléseket felvesz: **Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedése Csáktornyán.**

Védelem asztma ellen.

Egy elökelő orvos a magyarországi asztmásoknak be akarja itt bizonyitani, hogy védekezhetnek az asztma ellen.

Mivel az asztmások legtöbbje számos szert minden eredmény nélkül használ, természetesen arra a meggyőződésre jutottak, hogy ez ellen a kellemetlen betegség ellen egyátalán nincsen orvosság. Ezek még akkor is csak kételkedni fognak, ha mégis hallják, hogy Schiffmann Rudolf dr., elismert hozzáértő tekintély, ki az asztma gyógykezelését egész emberöltőn át speciális tanulmány tárgyává tette, végre eredményt ért el. Schiffmann dr. gyógyitószerének tényleg kitünő tulajdonságai kell, hogy legyenek, különben nem hivná föl az összes asztmásokat, hogy irják meg neki czimüket és ő mindenkinek ingyen és bérmentesen megküldi gyógyitószerének egy mintacsomagját. Schiffmann dr. attól fél, hogy állitásain esetleg kételkednének és tudja, hogy a személyes kisérlet inkább meggyőz, mint a számtalan bizonyitvány közzététele, melyet olyanoktól kapott, kiket szere teljesen kigyógyitott. Schiffmann dr. asztma-porát már néhány éve árusitják magyar gyógyszertárakban, de vannak szenvedők, kik erről még semmit sem tudnak. Mindezeknek szól Schiffmann dr. fölhivása és ez bizonyára igen nagy előzékenységre mutat. Mindazok, kik asztmában szenvednek irjanak azonnal Schiffmann dr. magyarországi raktárához, Budapest, Király-utca 12., mert ingyenes mintacsomagokat csak e hirdetés megjelenésétől számitott öt napon át küldenek. Különösen kérik még azokat, kik ily ingyenes mintacsomagot akarnak, hogy az előbb emlitett czimre szóló levelezőlapra csak nevüket és pontos czimüket irják föl.

Felelős szerkesztő: **MARGITAI JÓZSEF** Segéd-szerkesztő: **ZRINYI KÁROLY.**

Kiadó és laptulajdonos: **FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR.)**

XV. tečaj. Vu Čakovcu, 1898. 13-ga februara Broj 7.

Sve pošiljke se tičuč zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeči družtveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:
Na celo leto . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštajé 10 kr

Obznane se poleg pogodbe 1 fal računajú.

Službeni glasnik: »Čakovečke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«. i. t. d.

Prava kralja i naroda.

Država magjarska je počemši od kralja sv. Štefana slobodno ustavno kraljevstvo. Vladar zbiran je bil od leta 1000. do smrti Andraša III. t. j. do 1301. leta iz familije Arpadove, potlam do Ferdlnanda I. iz raznih obiteljih. S Ferdinandom I. (1540.) zadobila je magjarsku kraljevsku krunu familija Habsburg-austrijanska i to do Leopolda I. putem izbora, potlam ovoga pak nasledno. Karol III. prenesel je nasledno pravo 1723. leta i na žensku lozu, a po tom ima kraljevina magjarska svoje kralje iz familije Habsburg-Lotarinžke.

Potlam nastupljenja na tronuš bude kralj za šest tjednov s vélikom cirkvenom i drugom svečanostju i navadnimi obredi okorunjen. Okorunjenje (krunitba) tak je potrebna, da na temelju magjarskih zakonov narod pripoznaje slobošćine samo okorunjenoga kralja kak za zakono i merodavne. Prije krunitbe potvrdi kralj s jednim pismom (inauguralna diploma) sve pravice magjarskoga orsaga, kak takaj slobošćine, neodvisnost, osigura célovitost zemlje magjarske, kak takaj sloboden izbor kralja u slučaju izumrtja kraljevske familije. Prigodom krunitbe na sve ovo prisiže pod vedrim nebom. Pri krunitbi deneju kralju na glavu estergomski nadbiškup i minister-predsednik (predi je to nador obavljal) korunu sv. Štefana,

Vrhovni dostojanstvenici na dvoru magjarskoga kralja su: orsački zastavniki, čuvari korune, kotrigi vitežkoga reda, pravi nuternji tajni savetniki, kraljevski komornik i ključari, kraljevski dvorjaniki i plemenitaški telesni stražari. Zastavniki (nador), orsački sudec, horvatski ban, kraljevski čuvar, nadpeharnik, nadkomornik, nadstolnik, nadvratar, naddvorjanik i kapitan kraljevske plemenitaške straže. Od ovih prvi četiri obnašaju višje dostojanstvo i imaju vekši upliv na ravnanje orsagu, na pravosudje i zakonodavnost; posledniji pak obnašaju pri upravljanju orsaga i pri dvorskih svečanostih začastnu službu.

Stroške kraljevskoga dvora odlučuje orsačko spravišće. Stroški vezdašnji odlučeni su za kraljevski dvor vu 5,000,000 forintov svako leto, koje orsag plaćati mora.

Pravice kraljeve kak takaj narodne odlučuju fundamentalni zakoni a ovi su: 1. On izvorni stari kontrakt, kojega napravili su sedem veziri s poglavicom Arpádom. 2. Zlatna bulla izdana po Andrašu II.-mu 1222. leta, koja osigurava pravice naroda. 3. Zakoni zadržavajući bečki i linački mir od leta 1608. i 1645-ga, kak takaj zakoni od 1791. leta, koji osiguravaju ustavnost orsaga. 4. Zakoni odredjujući red vladanja i nasledstvo tronuša poimence onaj od 1687. leta (2 čl.) koj je naredjen pod Leopoldom I. i zatim onaj od 1723. leta (2 čl.) naredjen pod kraljem Karolom III. 5. Zakoni od 1848. leta i sadržaj ovih malo prenapravljeni zakoni od leta 1865. i 1868-ga.

Vu smislu svih ovih zakonov je osoba kraljeva sveta i nepovrédljiva. Ovršujuću moć obavlja on vu svih gradjanskih, cirkvenoverskih, orsačko-blagajničkih, vojničkih (domobranskih) predmetih kroz svoj odgovorni ministerium. Njegovo je izrično pravo imenovati nadbiškupe, biškupe, prépošte, opate, kak takaj orsačke zastavnike i najvišje dostojanstvenike vlade. nadalje pomilovati odsudjene, darovati plemenšćine, naslove i rede, napokon darovanje imanjah; sve to on činiti more ipak samo uz kontrolu odgovornoga miniszteriuma. Zakonodavnost je pak vu svakom pogledu rezdeljena med kraljem i orsačkim spravišćem.

Po tom onda zakone daje (kroji) narod sam putem orsačkoga spravišća, koje sastoji iz dvéh hižah t. j. iz hiže zastupničke a zatim gornja hiža ili velikaška. Kotrigi zastupničke hiže su zastupniki (namestniki) naroda, koje vu smislu zakona izbira si narod sam vu pojedinih izbornih kotarih na pet leta. Hiža zastupnička zbira si tajnim glasovanjem med sobom dva predsednika, zatim 8 notarijušov i to, predsednika na sva pet leta a ostale predsednike i notarijuše samo na jedno leto. Zastupniki imaju jednako pravo glasovanja, plaću svoju i stanarinu dobivaju iz orsačke kase.

Zastupnika (ablegata(zbirati ima pravo svaki tu rodjeni ili naseljeni 20 let stari gradjan, koj nestoji pod tutorstvom, otčinskom upravom, gospodarovom zapovedju, niti pod nikakovom sudbenom iztragom, ako ima sl. i kr. varošu 300 frt vrédnu

ZABAVA

Otec i tri sini.

(Pripovest).

Jednoč je imel jedan človek tri sine. Dva su bili oženjeni i pametni, a najmlajšega držali si su za bedaka i zato su ga zvali za Duraka. Kad je otec već bil stari, pak je zbetežal i videl, da bude moral dušu pustiti, pozove sve tri svoje sine k sebi, pak im veli:

»Moja deca! još jedno sem si zvolil, koje mi morate zveršiti. Vidim, da mi je zadja vura života mojega došla, pak vam zato naručim, da kad ja vumrem i kad me zakopate, morate mi na moj grob dojti stražit. I to prvu noč najstareši, drugu noč srednji, a tretju noč najmlajši sin.«

Kad je otec vumrl, zakopaju ga. Dojde večer, treba iti stražit. Reče najstareši brat ženi:

»Speči Duraku pogače, pak naj on ide na mesto mene stražit!«

Durak se navečerja, vzeme si v kutu svoju batinu i ide na otcov grob, nasloni si batinu i za čas začne se zdigati grob. Dojde otec vun i pita, gdo je došel stražit? — Ja, tvoj sin Durak. — Pak se je tvoj brat vnemaril, reče otec i zažvižga z mladeničkom zvižgom, s junačkim krikom: Sivček! Rujavček! Belec! stoj pred menom. kak list med travom!

Konjič doleti, da se zemla strese iz nosnic mu siže plamen a iz vuh se mu vije dim, a otac se mu vu jednu vuhu prepela nutri a kroz drugu vun, pak postane takov junak, da nije moči prepovedati niti s perom popisati. Otec veli sinu:

Da si mi tak veren bil, zato ti predajem ovoga konjica. Ladaj žnjm i da buš ga nucal, tak včini, kak si mene videl. Ali nepovedaj svojim bratom nikaj! i zatvori se vu grob.

V jutro ide Durak dimo, dene batinu v kut, pak si sede v zapeček. Brati ga pitaju: Nu, kaj si videl? — Nikaj odgovori Durak.

Dojde opet drugi večer, pak réče srednji brat ženi: Speči i ti Duraku pogače, pak naj ide i na mesto mene stražit!

Durak se najel i zeme si opet v kutu batinu i ide na otcov grob. Dojde tam, pak se počne grob sdigati. Dojde otec vun, pak pita: Gdo je došel stražit? — Ja, odgovori Durak. Tak su se tvoji dva brati čisto vnemarili kaj si opet ti došel. Reče otec: zato ti dam drugoga konjiča vnogo bolšega od prvoga i zažvižga s mladeničkim žvižgom, s junačkim krikom: Sivček? Rujavček! Belec! stoj pred menom.

Kako list med travom, konjič doleti, da se zemla strese, iz nosnic se mu siže plamen a iz vuh se mu vije dim a otec se mu prepela uz jednu vuhu nutri, kroz drugu opet vun i postane takov junak, da nije moči niti s perom popisati. Veli: Ovo ti je konjič, ladaj žnjim i kak si mene videl, tak i ti napravi, ali nepovedaj nikomu nikaj.

V jutro Durak dojde dimo, dene batinu v kut i sede zapeček. Brati ga pitaju, kaj si videl? Durak odgovori: Nikaj. To mu je céli odgovor.

Tretji večer mislil je Durak, da bude dobil opet pogače, ali mu nije spekla niti jedna, jer je bil njegov red iti na staražu. Zeme si v kišti suhu koricu kruha i dene

hižu ili zemlju v drugi obćini pak četvrtinu funduša, ili ako kak rukotvorec ima vlastitu poslovnicu i bar s jednim detićem posluje, ili napokon koji vu ove razrede nespadaju a imaju glavnicu (kapital) noseću 100 for. na leto; na najzadnje pak pravo izborno imaju brez pogleda na imetek svi tak zvani diplomirani ljudi t. j. pismoznanci, doktori, ranarniki, fiškali, učitelji, plebanuši, kotrigi akademije i umetniki. Za zastupnika pak more biti zebran svaki gradjan imajući pravo izbora, koj je navršil 24 leta i koj zakonodavstveni jezik, koj jezik je magjarski-govori.

Kotrigi višje (velikaške) hiže su, koji svi pozivaju se kraljevskom pismenom pozivnicom: Rimokatolički, grčko-katolički i grčko-iztočni i druge kršćanske vere cirkveni velikaši (biškupi, nadbiškupi). Svetska višja gospoda i to: zastavniki, požonski grof, dva čuvara krune. Rodjeni i vu orsačkom spravišću udomačeni velikaši t. j. hercegi, grofi, baruni, ako najmenje 3000 frtov štibre plaćaju. Iz vun toga 50 takovi magnati, koji neplačaju 3000 frt štibre, nego su vre predi člani bili magnatske hiže, i jih je sama magnatska hiža izabralo. Na konec 50 članov imenuje Njeg. Veličanstvo zbog njihovih zaslugah. Horvatskî orsag takaj ima juš iz svojega sabora 2 člane vu magnatsku hižu poslati.

Predsednika višje hiže imenuje sam kralj izmed kotrigov te hiže i to na pet leta, isto tak i podpredsednika, nu ovoga samo na 1 leto. Notarijuša pak si gornja hiža med sobom sama zbere tajnim glasovanjem na jedno leto. Ministri imadu pravo vu obedvě hiže dojti, kada jim je volja i tam slobodno govore, dapače na pitanja dužni su i odgovoriti i stvari reztolmačiti, nu pravo glasovanja imaju samo onda, ako su zakonski kotrigi gornje hiže, ili pak su vu orsačkim spravišću kak izebrani zastupniki (ablegati).

Mesto orsačkoga spravišća je Budapest. Potlam pet lět sazove se putem novih izborov ablegatskih, novo orsačko spravišće, zbiranje pak mora se dogotoviti onih 6 tjednov pred prvom sednicom budućega orsačkoga spravišća.

Kralj ima pravo orsačko spravišće na jedno stanovito vrěme odgoditi ili pak rezpustiti, nu vu zadnjem slučaju mora se potlam 3 meseca novo skup zezvati. Zakonskimi predstavkami moreju se podignuti samo kralj i zastupnička hiža; višja hiža more se samo dogovarjati nad predloženimi prědstavkami, more je prenapraviti (modificirati) ali samo vu sporazumljenju zastupničke hiže. Vu čem se obedvě hiže složiju, ono kralj potvrdi i posveti a stopram potlam posvećénja kraljevoga dobi ono svoju moć. Sednice su v obedvěh hižah javne, nu prisutnim slušateljem nije dopušćeno dopadnost ili nedopadnost svoju glasno izraziti.

KAJ JE NOVOGA?

Vumrli su.

Vogrin János kotoribski plebanuš medjimurski sin, rodom iz Štrigove vumrl je vu Kotoribi 2-ga o. m. po poldan ob 4-i vuri. Pokojni je dugo vremena beteguval. Naj počiva vu miru! — Sárdi Jánoš vu Perlaszu kr. veliki sudec vumrl je 4-ga o. m. Pokojni živel je 51 leto. Pred 18 let bil je vu Čakovcu pri kr. suda i svaki ga je poštuval kakti marljivoga sudca i dobroga človeka. Naj mubude lehek počinek!

Čakovečka pošta.

Pred 20 let su pri čakovečki pošti 3 službeniki i jeden listonoša mogli obaviti poštarske posle. A vezda ih je: 9 službenikov i 9 listonoših i slugih, tojest sve skupa 18. Tomu je zrok veliko povekšavanje prometa. Lani, tojest vu letu 1897. došlo je vu Čakovec 314 jezer prostih, peneznih, rekomendiranih listov, novinah i telegramov. Vu penezu došlo je dva milijune, 438 jezer i 254 forintov. Odišlo je iz Čakovca na pošti 4 milionov, 138 jezer 960 forintov penez. Čakovečka pošta donašala je prošlo leto orsagu 23 jezer i 82 frt dohodka.

Assentacija.

Letošnja assentacija bude vu Čakovcu 13, 14, 15 i 16-oga aprila, a vu Priloku 18, 19, 20 i 21-ga aprila. Iz cěle varmegjije bude 8290 peršonah moralo na štelingu iti.

Premešćenje.

Matuska Peter preločki kr. podsudec je vu Czacza k kr. sudu na svoju prošnju premešćen.

Zmrznuli su.

Skoro cela zima bila je letos bez snega pri nas. Osobito prvih dnevov o. m bilo je tak toplo, kak vu protutetju. Ali svigdi vu našem orsagu nije bilo tak. Iz Lőcse pišeju, da je tam 1-ga o. m. takov sneg išel i tak mrzlo bilo, da su dva putniki zmrzli. I to: Alexi Jožef i Pavliczki Gyura dimo iduć, po šumi zabludili su se. Kajti su jako trudni bili, soli su se na jeden trček, da se malo počineju. Drugi den su je ljudi zmržjene tam našli.

Potres.

Vu Ameriki, vu Kolomarica zvanoj okolici bil je prošli tijeden takov potres, da je Villakam varasa skoro na nikaj spravil. Dva ljudi su življenje zgubili, a više ih je ranjenih. Više jezer ljudi je prez stanja.

Zaljubljeni starec.

Vu Trapezuntu je jeden 98 let stari človek odtiral svoju 70 let staru ženu, ar se je zaljubil vu mladu ženu svojega suseda. Ali ova nikaj nije hotela od toga znati. Na to je starec nazaj hotel vzeti svoju ženu, ar veli: nemre prez žene živeti. Ali odtirana žena nije štela k njemu nazaj iti. Starec se razsrdil i prvlje svoju, onda pak susedovu ženu strelil. Vlovili su ga i na 15 let težke temnice obsudili. Težko bude ov 98 let star človek iz temnice gda na svojih nogah vun došel.

Tolvaj vu kavani.

Herz Albert 29 let star trgovečki pomočnik je vu prvih dnevih prošloga meseca vu Budapešti si službu iskal, ali nije dobil. Sreća mu nikak nije hotela poslužiti. Peneze, koje je sobum donesel, je potrošil, vuru, prstane i druge vrednosti je založil, ali službu nikak nije mogel dobiti. Kajti nije vre nikaj imel za jesti, počel je iz kavanah zimske kapute krasti. Jenčas mu je vu tem poslu sreća služila. Svaki den je vu drugu kavanu odišel i tam izmed vnogih, na klin obešenih

---

v žep a v kutu pak batinu i ide pak na otcov grob stražit.

Dojde tam, nasloni se i tak čeka opet, dok se grob otvori. Otac stupi vun i reče mu: I sad si itak došel? Nu za tvoju vernošču budem ti dal i tretjega konjiča još mnogo bolšega od onih dveju prvih. I opet tak napravi, kak i predi. S tem mu je predal i tretjega konjiča, pak se zatvori nazad vu grob a Durak v jutro ide dimo, pak si sede v zapeček. Kad ga brati pitaju, kaj si videl? Durak odgovori: Nikaj! to mu je sve bilo njegovoga spomenka.

II.

Jedan kralj je imel tri kčeri, koje su bile već za zamuž, pak jim je pustil, kak koja zamuš oče iti, naj si svaka napravi kak njoj je volja.

Dve najstareše su odišle zamuž i vzele su si prince od kraljevskoga roda, a najmlajša pak si je zvolila, da naj njoj otec da napraviti dvanajst krun i naj da oglasiti, da se svi, koji su vu njegovim kraljestvu, skup zideju čez krune skakat s konji. Koj preskoči svih dvanajst krun, on bude njegovu kćer za ženu dobil. Ovaj glas se je razišel po cělom kraljestvu i do ovih treju bratov došel.

Kad je došlo vrěme, spravlaju se i ovi dva brati stareši, pak se i Durak oglasi v zapečku. Idem i ja zvami. Veli mu najstareši: »Ti tiho budi v zapečku, kaj budu takvi hurmaki tam, kak si ti!« Spravili su se na konje i jahala.

Durak pak veli: Dej mi nevesta jednu košaru, kaj idem vrganje brat. Dojde v bližnju šumu, obesi košaru na jednu kitu i zažvižga zmladeničkom žvižgom, zjunačkom krikom: Sivček! Rujavček! Belec! stoj pred menom, kak list med travom!

Konjič doleti, zemla se strese, iz nosnic mu siže plamen iz vuh mu se vije dim. Durak se mu prepela uz jedno vuho nutri, kroz drugo opet vun, pak postane takov mladič, da nije moči prepovedati niti s perom opisati.

Jaše za svojimi brati, pa kad je na putu zastigne, već zdaleč kriči: Vugnite se! A kad do njih dojaše, onda vudri jednoga i drugoga, i tak jih je bil, da su se mu već molili.

Dojašeju ta. Već je bilo čuda kaj kakvih velikašov skupa i sve je gledalo ovoga junaka. Hapiju se preskakavati i nadalje kak tri več je ne mogel nijeden. Dojde red na Duraka, on sim tam prešpancera i zašene se tam, preskočil je šest i jaše nazad odkud je dohajal. Konjiča pusti i zahvali mu, kaj ga je tak nosil, pak si zeme košaru i nabere vrganje hude i dobre.

Donese dimo, nevesta vidi, da su nedobre, pak je hiti, da su se sve razletele. Durak se sede v zapeček i čeka ove dva. Kad dojašeju, hapili su prepovedati, kak su bili biti od jednoga lěpoga junaka. Veli Durak: No kaj ne, da sem vas gostil? Naj stareši brat zakriči: Tiho budi Durak! ti nisi niti tenja onoga junaka. Mučal je Durak.

Drugi dan se opet odpravlaju stareši dva brati. Veli i Durak kaj bi išel žnjimi, ali nisu ga pustili sobom. Obedva su odjahali a Durak si opet zeme košaru i ide vrganje brat. Dojde v šumu, obesi košaru na kitu i zažvižga zmladeničkim žvižgom z junačkim krikom: Sivček; Rujavček! Belec! stoj pred menom! Kako list med travom, konjič doleti, da se zemlja strese; iz nosnic mu siže plamen a iz vuh se mu vije dim. Durak še mu uz jedno vuho pripela nutri,

kaputah si jednoga izebral, dimo odišel i drugi den prodal. To je išlo srećno do 29-ga januara, kada su posel njegov vu NeW-York zvanoj kavani spazili i vlovili ga. Tri tjedne dugo pokral je kapute vu 1200 for. vrědnosti.

Nesreća.

Vu Bakonysárkány zvanoj občini (Fehér-varmegjija) je Gohl Pavel 13 let star dečak se s nabitim revolverom igral. Revolver se je sprožil a kugla Gohl Pavla babicu na smrt oranila. Za par vur je stara ženska vumrla.

Sraka i tolvaji.

Vu Sv. Štefan zvanoj občini su cigani v noći rezbili štacuna Nagy Kate i počeli su vre kassu odpirati. Štacunarica je vu štacunu jednu sraku imala. Kada je sraka vidla kaj cigani hočeju, počela je strahovito larmati i krakati, na kaj se je žena zbudila i pomoć zvala. Tolvaji cigani su pobegli.

Tifus vu Budapesti.

Vu decembru zbeteżalo je vu tifusu v Budapešti 73 peršon, a vu mesecu januaru 111. Sreća, da beteżtvo nije pogibeljno, ar izmed beteżnikov je samo 10 vumrlo.

Vlak vu pogibelji.

Poljeg Temešvara je spazil mašinista željezničkog vlaka, da željezni most na vodi Bega zvanoj šepavo stoji. Hitro je postavil mašinu i javil željezničkom mérniku, koj je pregledal most i našel ga vu pogibelji. Više vlakov nebudu prek njega pustili, dok ga nepopraviju. Sreća, da je mašinista spazil mosta razdrtoga, drugač bi se velika nesreća pripetila.

Dobre *žepne i stěne vure* za fal cěne moči dobiti pri *Pollak Bernatu vuraru* vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se *uzimljeju vure takaj* za popravek za fal cěnu.

Magjarsko-horvatski razgovori.
Magyar-horvát beszélgetések.

(Za one, koji se hoćeju magjarski ili horvatski navčiti. — Azok számára, akik magyarul, vagy horvátul akarnak megtanulni).

II.

Az ügyvédnél. — Pri fiškaliušu.

Mihály gazda: Jó napot kivánok a tekintetes ügyvéd urnak!

Mihalj gazda: Dober den želim poglavitomu gosponu fiškaliušu!

Ügyvéd: Adjon Isten! Mit jót hozott?

Fiškaliuš: Bog daj! Kaj ste mi dobroga donesli?

Mihály gazda: Tanácsot jöttem kérdezni egy ügyben.

Mihalj gazda: Navuka sam došel pitat vu jednim poslu.

Ügyvéd: Mondja el ügyét!

Fiškaliuš: Povečte vašega posla!

Mihály gazda: Egy hold földet vettem, szeretném magamra iratni.

Mihalj gazda: Jednu mekotu zemlju sam kupil, rad bi na se dal prepisati.

Ügyvéd: Azt okosan teszi! Kifizette az árát?

Fiškaliuš: To spametno včinite! Ste joj platili cěnu?

Mihály gazda: Kifizettem. Itt van az irás.

Mihály gazda: Izplatil sem. Tu je pismo.

Ügyvéd: Ugy látom, hogy az irás jól van megcsinálva. Meg fogom nézni a telekkönyvet s akkor magára iratom.

Fiškaliuš: Tak vidim, da je pismo dobro napravljeno. Budem pogledal gruntovnicu, pak onda dam na vas zapisati.

Mihály gazda: Mibe kerül az átiratás?

Mihály gazda: Kaj košta prepisanje?

Ügyvéd: Azt előre nem tudom megmondani. Majd ha készen lesz a bekebelezés, értesiteni fogom.

Fiškaliuš: To vam naprej neznam povedati. Ako bude gotova intabulacija, budem vam na glas dal.

Mihály gazda: Kérem, sokáig kell a bekebelezésre várnom?

Mihalj gazda: Prosim, dugo budem moral na intabulaciju čekati?

Ügyvéd: Én hamar megcsinálom az irást, hanem bizony a biróságnál sok dolog van. Ott egy kicsit késni fog a maga ügye.

Fiškalius: Ja friško napravim pismo, ali vera pri sudu je čuda posla. Tam bude se vaš posel malo mudil.

Mihály gazda: Köszönöm a tanácsot! Akkor inkább várok.

Mihalj gazda: Hvalja za navuk! Onda budem rajši čekal.

Ügyvéd: Tud irni?

Fiškaliuš: Znate pisati?

Mihály gazda: Köszönöm a kérdését! Keveset tudok.

Mihály gazda: Hvalja na pitanju! Malo znam.

Ügyvéd: Irja alá a meghatalmazást!

Fiškaliuš: Podpišite punomoć!

Mihály gazda: Aláirtam. Elmehetek már?

Mihalj gazda: Podpisal sam. Morem vre oditi?

Ügyvéd: Készen vagyunk. Elmehet már.

Fiškaliuš: Gotovi smo. Morete vre oditi.

Mihály gazda: Isten áldja meg az ügyvéd urat!

Mihály gazda: Bog jih blagoslovi gospodina fiškaliuša.

Ügyvéd: Isten vele Mihály gazda.

Fiškaliuš: S Bogom Mihalj gazda.

M. J.

---

koz drugo opet vun i postane takov mladič, da nije moči niti s perom popisati.

Jaše za svojimi brati. Zastigne je na putu, pak jim kriči: Vugnite se! Obedva se vugneju, a on dojaše do njih, pak je maže z batinum još bolje, kak predi. Obedva se plačuć moliju i kad se mu je več dosta vidlo, onda je napre odjahal.

Dojaše tam. Sve ga opet gledi, kaj je to za junaka. Hapiju se preskakavati. Najdalje šest je nekoji preskočil.

Dojde red i na Duraka. On prešpancira sim i tam, zašene se i preskočil je devet. Onda pak odmah jaše odkud je došel i konjiča pusti iti, kam mu je drago. Pak si zeme košaru i nabere kaj kakve gobe. Donese je dimo, pak si sede zapeček i čeka ove dva.

Ovi dojašeju pak se hapiju pripovedati, kak su opet bili biti a Durak se oglasi i veli: No, kaj ne da sem vas opet dobro mazal? Ti Durak tiho budi, pak si još nogu za šinjak deni vu tim zapečku, odgovoril mu je brat i mučal je Durak.

Tretji dan opet ideju, ali Duraka nikak nesu pustili sobom, nego si on pak zeme košaru i ide vu šumu vrganje brat. Dojde tam, obesi košaru na jednu kitu, pak zažviža z mladenačkim žvižgom z junačkim krikom: Sivček! Rujavček! Belec! stoj pred menom kako list med travom! Konjič doleti, zemla se strese, iz nosnic mu siže plamen a iz vuh se mu vije dim. Durak se mu uz jedno vuho pripela nutri kroz drugo opet vun i postane takov mladič, da nije moči prepovedati, niti ni s perom popisati. I opet jaše i kad zagleda brate, kriči: Vugnite se! Oni se mu vugibleju, ali zabadav. Opet jih je gostil z batinom još bolje, nego predi.

»Prav smo se spominali, da bumo i denes biti« — veli jeden drugomu suznimi očima.

Kad se zideju tam, se počne skakanje, ali nikaj više, devet je nekoji preskočil. Dojde red na Duraka. On se pak prišpancira i preskočil je svih dvanajst krun. Mlada kraljica sedela je na kraju i kad je preskočil, pretisnula mu je zlatu zvezdu na čelu, kaj ga bude potli poznala.

Durak opet odjaše kak i svi drugi, pak pusti konjiča, a onu zvezdu na čelu si je zrubcem zavezal. Zeme si košaru i nabere kaj kakve hude gobe, pak nese dimo a nevesta ga zašpota, kaj to nosi dimo i hiti je vkrej. Durak si sede zapeček zavezanim čelom. Dojašeju ovi dva dimo, pak su prepovedali: Kak su pak bili biti. Durak se oglasi i veli: No kaj ne da sem vas još bolje, nego včera? — »Tiho Durak budi, kaj nebuš ti bit; kaj ti znaš hurmak. A drugi veli: Tiho budi vidiš, ima čelo zavezano. Onda ga pita, zakaj si je zavezal? Rekel je Durak: Hodil sem po guščari, pak sem si vdrapil i ve moram imeti zavezano.

(Dalje sljedi).

Napisal: **Ficz Imra.**

Nekaj za kratek čas.

Ne je treba zapisati.

Birov: (zapita Žožrla) »Jeli ste vi bili tam, da je Strnjak na me svake fele grde rěči govoril?

Žožrl: »Bil sem.«

Birov: »Kaj je rekel medju drugimi?«

Žožrl: »Rekel je i ono, da je birov prava svinja, pak ako to neverujemo, nam još i zapiše.«

Birov: »Jeli ste mu rekli, da bi vam zapisal?

Žožrl: »Ne smo, gospon birov, ar smo mi to njemu prez pisma veruvali.

Razdrapane škornje.

Siromak dojde nazad gosponu, koj mu je pred par danom škornje dal; veli mu: »Gospon 50 krajcarov košta popravek.

Gospon: »Kakov popravek?«

Siromak: »Za škornje, koje ste mi dali.«

Gospon; »Pak onda?«

Siromak: »Mislim, ne su takov človek, da bi ja na svoj račun daval popravljati njihove rezdrapane skornje!«

Stimecz M. György.

Odgovorni urednik
MARGITAI JOZSEF.

Gabona árak. — Cena žitku.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frtól	frtig
Buza	Pšenica	12	25 —
Zab	Zob	5	75 —
Rozs	Hrž	8	—
Kukoricza uj	Kuruza nova	5	60 —
» » ó	» stara	5	60 —
Árpa	Ječmen	6.	—
Fehér bab uj	Grah beli	7	25 —
Sárga » »	» žuti	5	75 —
Vegyes » »	» změšan	5	50 —
Lenmag	Len	8.	— —
Bükköny	Grahorka	5	75 —

Nyilttér*)

E rovat alatt közlöttekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelösséget a *Szerk.*

Menyasszonyruha-selyem 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig póstafordultával** küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító)
Zürichben.

Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Hirdetések.

Eladó zongora.

Egy Lichtenauer-féle
zongora
jutányos áron esetleg részletfizetésre eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER
Linimentum Capsici compos.

Ezen hirnevos háziszer ellentált az idő megrohlásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapító bedörzsöléseként alkalmaztatik köszvénynél, csuznál, tagszaggatásnál** és **meghuleseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem tirkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban, majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértéku utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üvegen „**Horgony**" védjegy és Richter czégnevezés nélkül mint **nem** valódit üresen vissza.

RICHTER F. A.D. et T.S.A., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

938 15—37

AZ ALSÓMURAKÖZI TAKARÉKPÉNZTÁRRAL
egyesült
ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET
1898. évi február hó 20-án délután 2 órakor
rendes

közgyülést

tart, melyre a szövetkezet t. tagjai ezennel tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. Elnöki jelentés a lefolyt üzletévről.
2. A felügyelő bizottság jelentése s ennek kapcsán az üzletrészek és azok növedékeit megállapitó igazgatósági határozat előterjesztése jóváhagyása és a számadok felmentése.
3. A szövetkezet hivatalos közlönyének kijelölése.
4. A szövetkezet igazgatóságából kilépő Lange Kelemen és Ebenspanger Miksa igazgatósági tagok helyett uj választás megejtése esetleg a kilépők ujbóli megválasztása.
5. Az 1898. évben működő felügyelő bizottság megválasztása.

Kelt Perlakon, az Alsó-Muraközi Takarékpénztárral egyesült Önsegélyző-Szövetkezet igazgatóságának 1898. évi január hó 18-án tartott üléséről.

982 1—1

Pályázati hirdetmény.

A mura-királyi vezértanitói, esetleg másodtanitói állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A vezértanitó évi fizetése, beleszámitva a vasárnapi ismétlő iskolával járó jutalékot készpénzben 440 frt.

Ehhez járul még, két szobából állo lakás, konyhával és udvarral és évente 2 öl fa.

A másod tanitó évi fizetése készpénzben 400 frt és egy szobából álló lakás.

Pályázni kivánók folyamodványokat az iskolaszék elnökének ftdő Mestrits Gábor plébánosnak Draskovecz (Zala m.) **f. évi márczius hó 1-ig** okvetlen nyujtsák be.

Iskolaszéki elnökség.

985 1—2

280/tlk. 1898.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy az alsó-lendvai takarékpénztár végrehajtatónak, Guncz István bottornyai lakos végrehajtást szenvedő elleni 110 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. jbiróság területén levő bottornyai 151 tk. 558 hrsz. a. 171 frt; 596 hrsz. a. 138 frt; 633 hrsz. a. 69 frt; 1012 hrsz. a. 119 frt; 1435 hrsz. a. 95 frt; 1470 hrsz. a. 190 frt; és 198 hrsz. a. 23 frtban az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelelt ingatlan az

1898. évi márczius hó 7. napján délelőtti 10 órakor

a bottornyai község biróházánál Nagy József felperesi ügyvéd v. helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelelt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. 981

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Csáktornya, 1898. évi január hó 26-án.

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, épitkezési és egyéb nyilvános czélokra *kéz-, járgány és erőhajtásra.*

TŰZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tözoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Bűzmentesen működő pöczegödör tisztitó készülékeket, utczai öntözőkocsikat, sárkaparókat

készit és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU ÉS GÉPGYÁR

Részvény-társaság (ezelőtt WALSER FERENGZ)

BUDAPEST. VI., külső Vácziut 45.

978 2—10

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és *hatóságilag védett* csomagokban, a *törvényesen* bejegyzett

medve-védjegygyel

valamennyi nagyobb

füszer és vaskereskedésben

kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön czég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen *friss* és *valódi* magvakért, a mely csomagok *ragasztva*, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

977 2—8

Tüzifa eladás!

Jó minőségü száraz **bükk-hasábfát** ölenként 10 frt 60 krért a csáktornyai állomáshoz szállit

Kittner Hugo

földbirtokos és körkemencze tulajdonos

Cerje Tužno.

A fa a Cerje-Tužnói állomásnál megtekinthető.

984 1—3

Hatóságilag engedélyezett

végeladás

Mindennemü női ***ruha kelmék, bársony, plüche, szatén, parket, vászon, chiffon, bélések, füzők,*** fehér és szines ***kötő-pamut, férfi kalapok, ingek, gallérok, és nyakkendők,*** stb.

beszerzési áron alól

adatnak el

Neumann Vilmosnál

CSÁKTORNYÁN.

932 8—10

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) gyorssajtóján Csáktornyán.